

דברי תורה שי צבי מיוסד עפ"י ספה"ק חובת הלבבות

בס"ד

בראשית

לנעוץ סוף התורה לתחילתה: אשר עשה משה לעיני כל ישראל – בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ.

(ב) בפני דוד (בפרשתו, אות א) הציג בשם זקן אחד דחיל חטאין, כי בראשית ברא עם התיבות בגימטריא שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד, עכ"ד. ונריך ביאור פשר הרמז.

ונראה בהקדם מה שכתב בחובות הלבבות (בהקדמה)¹, כי האמונה באחדות הצורא אינה יכולה להתקיים באדם כשלצדו להוט אחר אהבת העולם, וכשהוא נוטה אל תאוותיו, ורק כשהוא משתדל לפרוש ממותרות העולם ומעדניו, אז מתקיים אמונת היחוד בצדו, עכ"ד.

והעצה איך להתנזר מהנאות העולם ומותרותיו, היא לרכוש את מדת הענוה, וכמו שכתב בחובות הלבבות (שער הכניעה, פרק י)², כי העניו שמת בחלקו, והוא מסתפק צמה שהזמין לו צוראו, הן באכילה, והן במלבושים, והן בשאר צרכי הגוף, ולא כן צעל הגאווה, אפילו אם ישיג עולם ומלואו, לא יהא זה מספיק עצור, ותמיד ירצה יותר, עכ"ד. הרי שהעניו אינו רודף אחר מותרות העולם והנאותיו, ומסתפק צמה שיש לו.

והנה בעבודת ישראל (פרשת שופטים, ד"ה והנה דרך) כתב, לזה נצרך האדם בשתי עינים, כי באחת נריך להסתכל על גדולת הצורא, ובשניה על קטנות ושפלות עצמו. וזה ביאר מה דאיתא בגמרא (מגילה ב.) 'קומא באחת מעיניו פטור מן הראייה'. כי מי שאינו מתבונן אלא באחד מהם, לא תכון עבודתו כראוי, עכ"ד.

ובזה יש לבאר נעילת סוף התורה לתחילתה: אשר עשה משה לעיני כל ישראל. היינו כי משה רבינו שהיה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה, לימד את כל ישראל להשתמש בשתי עיניהם, וצווקא לגדולת הצורא להציט גם בשפלות עצמם. והתחילה תורה ואמרה בראשית ברא שהוא בגימטריא שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד. ולהורות כי על ידי מדה טובה זו של הכנעה ושפלות, נשיג את מדת ההסתפקות, שלא לרדוף אחר הנאות העולם, וממילא תוכל אמונת 'ה' אחד' להתקיים בנו.

מה שהגיע לחלקו מומנו. ובאשר יהיה נכונ, אין לנפשו אצלו שום מעלה, ומה שמזדמן לו מן העולם, הוא מסתפק בו למזונותיו ולספקו. וזה יביאהו למנוחת נפשו ומעוט פחדו, יאכל מה שיזדמן לו, וילבש מה שימצא, וישן באשר ימצא, והמעט מן העולם מספיק לו עם כניעתו. והנאה, כולו לא ימלא מחסורו עם גובה לבו וגאווה, עכ"ד.

(1) וזה לשונו: יחודו בלב שלם לא יתקיים בנפש המאמין בשלבו שיוכר ביין אהבת עולם ונוטה אל תאוותיו הבהמיות, ואם ישתדל לפנות את לבבו ולסלק את מצפוננו ממותרי העולם ולפרוש ממעדניו, יתקיים היחוד השלם בלבבו ויעל אל מעלתו, עכ"ד.

(2) וזה לשונו: שישמח בחלקו, כי מי שנכנסה בו הגאווה והגדולה, אין העולם וכל אשר בו מספיק לו לכללתו, לגובה לבו ובזותו